

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра логопедії та спеціальних методик

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ПРОЦЕСІ ВЗАЄМОДІЇ ЛОГОПЕДА З СІМ'ЯМИ»**

Виконала: студентка 2 курсу
групи KorLs1-M20z
спеціальності
016 Спеціальна освіта
Швець Ірина Михайлівна

Керівник:
Куриця А.І.,
кандидат психологічних наук,
старший викладач
кафедри психології освіти

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	6
1.1. Сутність та зміст інформаційно-комунікаційних технологій.....	6
1.2. Психолого-педагогічні принципи використання інформаційних технологій.....	19
1.3. Вимоги до педагогічних програмних засобів як до інформаційних технологій.....	26
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЛОГОПЕДА З СІМ'ЯМИ.....	32
2.1. Партнерська взаємодія логопеда з батьками.....	32
2.2. Форми роботи логопеда з батьками.....	36
2.3. Впровадження інформаційно-комунікативних технологій в професійну діяльність логопеда.....	40
Висновки до розділу 2.....	51
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВЗАЄМОДІЇ ЛОГОПЕДА З СІМ'ЯМИ.....	52
3.1. Експериментальне дослідження застосування інформаційних технологій в процесі взаємодії логопеда з сім'ями.....	52
3.2. Рекомендації використання онлайн-сервісів в роботі логопеда з батьками.....	63
Висновки до розділу 3.....	67
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

Інформаційно-комунікаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного світу, вони значною мірою визначають подальший економічний та суспільний розвиток людства. У цих умовах певних змін вимагає й освітня галузь. Комп'ютерні технології та доступ до Інтернету, дають широкі можливості фахівцям краще володіти матеріалом, робити його більш цікавим, швидко перевірити засвоєні знання, підвищити інтерес цільової аудиторії до актуальних питань, активно спілкуватися з колегами, батьками та громадськістю, отримувати нову інформацію. Завдяки цьому підвищується авторитет працівників освіти, вони дійсно стають носіями культури, знань, усього передового. Вирішення проблем формування професійної компетентності педагога в умовах інформатизації сучасної освіти потребує змін змісту наявної підготовки педагогічних кадрів та створення належних організаційно-педагогічних умов для впровадження сучасних комп'ютерних та інформаційних технологій в освітньо-виховний процес.

Аналіз змісту наукових публікацій з проблеми дослідження в галузі спеціальної педагогіки дозволив нам виокремити наукові публікації, які присвячені висвітленню особливостей упровадження інформаційно-комунікаційних технологій в систему спеціальної освіти. О. Василенко, О. Гончарова, Г. Загурська, В. Засенко, А. Колупаєва, О. Качуровська, Н. Кравець, О. Кукушкіна, О. Легкий, М. Малофеев, Б. Мороз, С. Миронова, В. Овсяник М. Сметанський М. Шеремет та ін. у своїх працях визначили роль і місце ІКТ в системі спеціальної освіти і довели доцільність застосування цих технологій під час навчання у спеціальних закладах дітей з різними нозологіями. Утім, узагальнені результати аналізу останніх досліджень, представлені у наукових публікаціях, свідчать про недостатню вивченість проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з логопеда з батьками.

Відтак, перед нами постала проблема дослідити особливості застосування інформаційних технологій в процесі взаємодії логопеда з сім'ями. Це й обумовило вибір теми нашого дослідження.

Мета дослідження: вивчити можливості використання інформаційно-комунікативних технологій у взаємодії логопеда з сім'ями.

Для досягнення поставленої мети реалізувати такі завдання:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми застосування інформаційних технологій та особливостей взаємодії логопеда з сім'ями;
2. Дослідити стан застосування інформаційних технологій в процесі взаємодії логопеда з сім'ями;
3. Розробити рекомендації щодо використання онлайн-сервісів в роботі логопеда з батьками.

Об'єкт дослідження – взаємодія вчителя-логопеда та батьків дітей з мовленнєвими порушеннями.

Предмет дослідження – особливості застосування інформаційних технологій в процесі взаємодії логопеда з сім'ями.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, спостереження, анкетування, моніторинг.

Експериментальна база. В експерименті брали участь 30 логопедів та 50 батьків з дітьми яких займається логопед. Експеримент проводився серед логопедів ЗДО та логопедів приватної практики Хмельницької та Тернопільської областей.

Теоретичне значення. Уточнено

Практичне значення. Дослідження проблеми застосування застосування інформаційних технологій в процесі взаємодії логопеда з сім'ями дає можливість знаходити шляхи підвищення ефективності партнерської взаємодії, зокрема, в умовах дистанційної форми роботи.

Апробація результатів дослідження.

Використання інформаційних комп'ютерних технологій у роботі вчителя-логопеда // Актуальні проблеми психології особистості та

міжособистісних взаємин: Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції, 23 квітня 2022 р. / за ред. С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. Кам'янець-Подільський, 2022. С. 334-338

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

ВИСНОВКИ

1. Домінуючою тенденцією розвитку сучасної цивілізації є перехід її до інформаційного суспільства, в якому об'єктами і результатами праці переважної частини населення стануть інформаційні ресурси та знання, що відповідно вимагає ґрунтовної підготовки всіх членів соціуму до використання інформаційно-комунікаційних технологій у своїй професійній діяльності. Інформаційно-комунікаційні технології – сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, демонстрації та використання даних в інтересах їх користувачів.

2. Інформаційно-комунікаційні технології дадуть можливість будь-якому логопеду безпосередньо виходити в інформаційний простір як зі зверненням за методичною допомогою в різні сервісні служби, так і з трансляцією свого досвіду роботи. Використання ІКТ сприяє підвищенню ефективності взаємодії логопедів і батьків, дає можливість сформувати у батьків інтерес до питань виховання, бажання розширювати і поглиблювати наявні педагогічні знання, розвивати креативні здібності. Інформаційно-комунікаційні форми роботи з батьками дійсно мають місце бути і є ефективними.

3. Результати дослідження свідчать, що значна частина як логопедів, так і батьків добре володіють засобами інформаційно-комунікативні технології й використовують їх з метою взаємодії. Зауважимо, що 40% батьків вихованців достатньо високо оцінює ефективність взаємодії з логопедом засобами ІКТ. 16% батьків оцінили ефективність взаємодії у 7 балів. Низькі бали (2, 3, 4) зустрічаються лише у 18% опитуваних.. З'ясовано, що потребує підвищення ефективності такий напрям взаємодії логопеда з батьками як навчання батьків. Батькам бракує інформації щодо вдосконалення їх власних знань про мовленнєві порушення, тощо. Анкетування показало, що учасники взаємодії потребують збагачення та вдосконалення навичок використання засобів ІКТ. За результатами моніторингу сайтів ЗДО нами з'ясовано, що у 76,6% на сайті

ЗДО є сторінка логопеда. 23,4% сайтів не мають спеціально створеної сторінки логопеда. Зауважити, що лише у трохи більше половини цих сайтів інтерфейс є зручним і сторінку логопеда відшукати не складно. Наповненість сторінки логопеда зазвичай є класичною і містить таку інформацію як вікові норми розвитку мовлення, психічного розвитку, логопедичні ігри, вправи для розвитку дихання та артикуляційні вправи. Консультації логопеда, рекомендації батькам, профілактика порушень мовлення.

4. Розроблені нами рекомендації дають змогу підвищувати ефективність використання ІКТ, оскільки, дає поради що варто брати до уваги, обираючи будь-який онлайн-сервіс. Зауважимо, що завжди слід пам'ятати про переваги й недоліки, а також про застосування правил при його використанні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азовська Н.В. Взаємозв'язок логопеда та батьків в роботі по закріпленню набутих мовленнєвих навичок. Херсон : Кругозір. 2006. 100 с.
2. Алексеєнко Т. Про нові підходи до сімейного виховання. Шлях освіти. 1997. № 2. С. 34-37.
3. Амонашвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества: Книга для учителя. К. Освіта, 1991. 111 с.
4. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні: Науковий керівник: А.М. Богуш. Київ : Видавництво, 2012. 26 с.
5. Бех І.Д. Виховання особистості : Сходження до духовності /І. Д. Бех. Київ : Либідь, 2006. – 272 с.
6. Беленька Г., Кудикіна Н., Дерев'янка Л. Використання вікі- технологій у сучасному дошкільному навчальному закладі [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>. – Заголовок з екрана.
7. Биков В.Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти. Інформаційні технологій і засоби навчання. 2010. № 1(15). [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/ITZN/em15/emg.html>. – Заголовок з екрана.
8. Богуш А.М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А.М.Богуш, Н.В.Гавриш, О.В.Саприкіна Київ: Слово, 2009. 408 с.
9. Бондаровська В. Сім'я як система. В. Бондаровська. Б-ка Шкільного світу. 2005. С.12.
- 10.Боровик І.Г. Дихаємо правильно – легко розмовляємо. Боровик. Харків : Видавництво «Ранок», 2012. 64 с.
- 11.Вержиховська О. М. Роль і головне призначення методики переконання у роботі вихователя спеціальної школи // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія :

- Соціально-педагогічна. 2017. Вип. 28. С. 15-27. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_sp_2017_28_4
12. Вихристюк М. Особливості використання комп'ютерних технологій у логопедичній роботі / М. Вихристюк // Сучасні проблеми логопедії та реабілітації: матеріали VII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (15 лютого 2018 року, м. Суми). Суми: ФОП Цьома С.П., 2017. С. 15-18.
 13. Воспитателю о работе с семьей / под ред. Т.А.Марковой. Москва : Просвещение, 1989. 117 с.
 14. Долинна О. Батьки в дошкільному закладі: споживачі та гості чи партнери-однодумці? // Дошкільне виховання. 2007. № 1. С. 6-8.
 15. Гаврилов, О. (2019). Мова, мовлення, їхні функції і вплив на психічний розвиток особистості. Збірник наукових праць "Проблеми сучасної психології", (2). <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2008-2.%p>
 16. Григорьев С.Г. Использование информационных и коммуникационных технологий в общем среднем образовании. - [www document] URL: <http://www.ido.rudn.ru/nfpk/ikt/vved.html>
 17. Єфімова С. Налагодження партнерських стосунків з родинами. Управління освітою. 2008. №2. С.28–32.
 18. Закон України Про дошкільну освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
 19. Исенина Е.И. Дословесный период развития речи у детей. Возрастная психолінгвістика: хрестоматія. Москва : Лабиринт, 2004. 187 с.
 20. Кисличенко В.А. Логопедичний супровід сім'ї, в якій виховується дитина з порушеннями мовлення. : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.03 / В.А. Кисличенко. Київ : 2011. С. 20.
 21. Кірієнко Т. Співпраця з родиною. Семінар для педагогів. Дошкільне виховання. 2006. № 10. С. 7–9.
 22. Кожухарь Г.С. Как влиять на детей: Семейное воспитание. Семья и школа. 2001. №6. С. 5–7.

23. Конопляста С.Ю. Психолого-педагогічне вивчення дітей з вадами мовлення. *Удосконалення підготовки науково-педагогічних кадрів в Україні : зб. наукових праць*. Київ : УДПУ імені М.П. Драгоманова, 1997. С. 112–117.
24. Корекційна робота вчителя-логопеда з батьками, що мають порушення усного і писемного мовлення // *Дефектолог. Шкільний світ*. 2013 №7 С. 4-10.
25. Король А. Дистанційно-інтерактивні форми роботи як вид просвітницької діяльності вчителя-логопеда // *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Корекційна педагогіка і психологія*. Випуск 8 у 2 т. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006. 2017. С. 77-81.
26. Лалаева Р.И. Методика психолінгвістического исследования нарушений речи : учебно-методическое пособие. Санкт-Петербург: Наука-Питер, 2006. 102 с.
27. Лисовенко Н.Н., Белова И.С., Викторов В.В. Информационно-программная піддержка адаптивного онлайн-обучения. Монографія. под ред. Л.Н. Савчук. Днепропетровск : «Герда», 2014, 78с.
28. Логвинова Л. Л. Особливості взаємозв'язку логопеда та батьків у процесі корекції ЗНМ у дітей дошкільного віку / Л. Л. Логвинова // *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2010. № 10(197), Ч. II. С. 189-193.
29. Логопедия: Учебник для студ. деф. фак-тов пед. вузов / Под ред. Л.С.Волковой, С.Н.Шаховской. Москва : ВЛАДОС, 1998. 680 с.
30. Лопатина Л.В., Серебрякова Н.В. Преодоление речевых нарушений у дошкольников. Учебное пособие. Спб. : Изд-во „Союз”, 2000. 192 с.
31. Лященко, М. (2011). Взаємодія батьків та педагогів –необхідна умова для виховання нового покоління. *Рідна школа*. No 11. С. 71–74.
32. Макаренко А.С. Книга для батьків. Київ: Рад. школа, 1982. 266 с.

- 33.Миронова С.П. Диференціація роботи логопеда дошкільного закладу з батьками вихованців // Дефектологія. 2009. №4. С. 22-26.
- 34.Миронова С. П. Основи корекційної педагогіки: навчально- методичний посібник / С. П. Миронова, О. В. Гаврилов, М. П. Матвеева; за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.
- 35.Мовчан Н. І. Робота вчителя-логопеда з батьками логопедичної групи // Дефектолог. 2013. №3. С. 37–40.
- 36.Назаренко А. А. Сім'я і дошкільний заклад // Дошкільне виховання. 1995. № 8. С. 11.
- 37.Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс]: Сайт Міністерства освіти і науки України. Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/laws/Ukaz_Pr_347.doc
- 38.Ніколаєнко В. Взаємодія вчителя-логопеда, вихователя і батьків – запорука успішної корекційної роботи з дітьми, які мають вади мовлення // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2010. № 3. С. 50-58.
- 39.Новик, І., Ткаченко, К. (2017). Педагогічне просвітництво батьків. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/12/98.pdf>
- 40.Оленич И. Н. Совместная работа с родителями „Любимые почемучки” / И. Н. Оленич // Логопед : наук.метод. журн. 2011. № 8. С. 21-25.
- 41.Омеляненко В. Л. Теорія і методика виховання: навч. посібник / В. Л. Омеляненко, А. І. Кузьмінський. Київ : Знання, 2008. 415 с.
- а. Поліщук В.В., Поліщук А.В. Навчання без відриву від виробництва. – Київ : Знання, 2007. 212 с.
- 42.Постовий В. Г. Сімейна педагогіка. К.: Освіта, 1994. 128 с.
- 43.Психологічна допомога сім'ї: Посібник / За ред. З. Г. Кісарчук. Київ : Видавництво Інституту соціології НАН України, 1998. 320 с.
- 44.Рібцун Ю. В. Співпраця вчителя-логопеда з батьками : молодша логопедична група для дітей із ЗНМ // Дефектологія. Особлива дитина : навчання та виховання. 2011. № 1. С. 33–37.

- 45.Робота вчителя-логопеда з батьками логопедичної групи / Н. Мовчан // Дефектолог. Шкільний світ. 2013.№3 С. 37-40.
- 46.Робота з родинами вихованців дитячого садка / упоряд. В.Л.Сухар /. – Х.: Ранок, 2008. 176 с.
- 47.Савчин М. В. Вікова психологія: навчальний посібник / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. К. : Академія, 2006. 360 с.
- 48.Свирська Л. Взаємодія дорослих із дітьми раннього віку. Київ: Знання, 2004. 112 с.
- 49.Сербіна Н. Дитячий садок, батьки та школа: форми ефективної взаємодії / Наталія Сербіна, Ірина Січкара, Майя Молочко // Вихователь методист дошк. закл. – 2019. – № 1. – С. 43–47. 27. Сотник, Ю. А. Сталий розвиток дошкільнят засобами екологічного виховання / Сотник Юлія Анатоліївна // Нива знань. – 2018. – № 3. – С. 29– 30.
- 50.Синьов В. М. Основи дефектології: навч. посібник. / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. Київ : Вища шк., 1994. 143 с.
- 51.Спичак М. Курс на співпрацю з батьками // Дошкільне виховання. 2007. № 3. С. 14.
- 52.Співпраця логопеда і батьків / К.А. Оленич // Логопед. 2011. №7. с. 8
- 53.Співпраця вчителя-логопеда з батьками. Молодша логопедична група для дітей із ЗНМ / Ю. Рібцун // Дефектологія. 2011. №1 с.33-38
- 54.Сухарева Л. С. Піклуємось разом. Робота з батьками дошкільників. – Х.: Основа: Тріада, 2008. 128 с.
- 55.Теорія і методика професійної освіти : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Т. Ю. Осипова, Р. С. Гурін, І. О. Бартенева, І. М. Богданова; ред.: З. Н. Курлянд. К. : Знання, 2012. 390 с.
- a. Узорова О.В. Пальчикова гімнастика / О.В.Узорова, О.О.Нефьодова. – К.: Школа, 2003. 127 с.
- 56.Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посібник [для студентів вищих педагогічних закладів освіти] Київ : Академія, 2002. 457 с.

- 57.Хіміч Н. Родинне виховання в сучасних умовах // Рідна школа. 1999, № 10. С.18-19.
- 58.Цимбалюк О. Л. Використання ІКТ у дошкільних навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/105/18758-vikoristannya-ikt-u-doshkilnix-navchalnix-zakladaх.html>
- 59.Чиркіна, Г.В. Роль семьи в коррекции врожденных нарушений у детей / Г.В. Чиркіна // Дефектология. 2004. № 8. С. 5-7.
- 60.Швачич Г.Г. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: Навчальний посібник. Дніпро: НМетАУ, 2017. 230 с.
- 61.Шишкіна М. П. Проблеми інформатизації освіти України в контексті розвитку досліджень оцінювання якості засобів ІКТ [Електронний ресурс] / Шишкіна М.П., Спірін О.М., Запорожченко Ю.Г. // Інформаційні технології і засоби навчання, 2012. №1 (27). – Режим доступу до журналу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/632/483>
- 62.Dodge B. A Rubric for Evaluating WebQuests. 2001. 501 <http://webquest.sdsu.edu/webquestrubric.html>